

ПРЕСИНФОРМАЦИЯ

УНИВЕРСИТЕТСКИЯТ КОМПЛЕКС ПО ХУМАНИТАРИСТИКА „АЛМА МАТЕР“ НА СОФИЙСКИЯТ УНИВЕРСИТЕТ ПРЕДСТАВИ ИЗГРАДЕНА НОВА НАУЧНА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА 4,4 МЛН. ЛВ., ФИНАСИРАНА ОТ ФОНД „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“

На 26 ноември в **Центъра по археометрия на Софийския университет „Св. Климент Охридски“** бяха представени резултатите от изпълнението на проект Университетски комплекс по хуманитаристика „Алма Матер“ (УКХ „Алма Матер“). Събитието се реализира в съответствие с Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030 г. и в изпълнение на Комуникационната стратегия на Фонд „Научни изследвания“ (ФНИ),

УКХ „Алма Матер“ (<http://ukh.uni-sofia.bg>) извършва изследователска дейност от 2010 г. до момента със **средства, предоставени от Фонд „Научни изследвания“** към МОН в размер на **4,4 млн. лв.** **Основната цел на проекта** е изграждането и утвърждаването на силно и конкурентоспособно научноизследователско звено в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ с капацитет за извършване на **качествени научни изследвания на европейско и световно ниво** чрез обединяване на финансови ресурси, инфраструктура, изследователски състав и с активното включване на докторанти и студенти.

Представянето на УКХ „Алма Матер“ бе открито от **Ректора на Софийския университет проф. д-р Анастас Герджиков и проф. д-р Георги Вайсилов, управител на Фонд „Научни изследвания“**. „Вече над 10 години УКХ „Алма Матер е едно от най-успешните начинания на Софийския университет“, каза проф. Герджиков. Проф. Вайсилов посочи, че „в съвременността съществена роля за успеха на държавите имат достиженията в полето на науката“.

Официален гост от страна на Министерството на образованието и науката бе **д-р Милена Дамянова, директор на дирекция „Наука“**. Д-р Дамянова представи акценти от политиката на МОН за финансиране на националните научни програми и Националната пътна карта за научна инфраструктура. По време на събитието представителите на научната общност, медиите и общественото се срещнаха с **ръководителя на проекта чл. кор. проф. д-р Иван Илчев**, който представи дейностите по проекта и членове на екипа, включително млади учени. „В резултат от изпълнението на проекта е създадена академична мрежа от млади и утвърдени млади учени“, разказа проф. Илчев. „Постигната е устойчивост на резултатите чрез осигуреното частично финансиране за продължаващи инициативи и институционализиране на някои от изследователските звена“.

Проф. д-р Тотко Стоянов представи **Центъра по археометрия** като домакин на събитието и демонстрира синергията между обучение, изследователска дейност и превръщането на студентите и младите учени в пълноценни изследователи. Благодарение на тази стратегия по-голямата част от кадрите на Центъра са бивши студенти, бивши или настоящи докторанти.

При обновяването на съществуваща и създаване на нова научна инфраструктура са изградени нови или подкрепени съществуващи **изследователски центрове, организации и лаборатории**. Такива са: Центърът по археометрия с лаборатория по консервация (съществуващ до този момент като обучителен център), Център за регионални изследвания и анализи (изграден в рамките на УКХ), Асоциацията по българистика (създадена в рамките на УКХ), Асоциацията на българските училища в чужбина (съществуваща), Международното дружество за изследване на 18 век (съществуващо), Международната асоциация по американистика (съществуваща), Лабораторията по дигитална хуманитаристика (създадена в рамките на УКХ) и др. С всички свои действащи проекти и инициативи **обединява над 200 изследователи от факултетите на СУ, институтите на БАН и различни държавни институции**. УКХ периодично провежда международни научни прояви, участва в

национални и международни инициативи като до момента са осъществени над 60 научни прояви – международни и национални конференции, научни конгреси, семинари, работни ателиета, международни летни училища и др.

В периода на своето изпълнение УКХ развива дейности от **национално значение**, като организира: Трети световен конгрес по българистика, Световен конгрес по османска история, Световен конгрес по византистика и др. УКХ провежда също мащабна и изцяло иновативна изследователска програма с манастира Зограф в Атон за откриване на книжовното богатство на светогорския манастир за науката, реализира значителен проект за историческа географска информационна система на Югоизточна Европа (<http://ukh.unisofia.bg/hgis/map-portal/>), който се очаква да бъде ценен източник за нуждите на туризма у нас. В рамките на изпълнението на програмата със Зографския манастир е довършена пълната дигитализация на Зографската библиотека и архив и е направена интеграция на дигиталните копия със „Зографската стая“, достъпна в Университетската библиотека. Предстои издаването на описи на сбирки на славянски и османски, влахо-молдовски и музикални документи от ръкописната сбирка, което е тяхното първо въвеждане в научно обращение. Данните в историческата географска информационна система са организирани на хронологичен, тематичен и проблемен принцип като основното постижение е тяхната организация и визуализация в единна платформа. Данните са разнообразни – напр. епиграфски паметници, данни за селищна система, пътища, комуникации, икономика, религиозни обекти, демография, историческа топонимия, нумизматика и др.

Част от новата научна инфраструктура бе демонстрирана на живо по време на представянето в **Центъра по археометрия на СУ**. Центърът е създаден през 2007 г., за да допринесе за навлизането на **научноизследователските методи от областта на природните науки** (химия, физика, биология, геология и география) **в археологическите изследвания** както при провеждането на изследователска работа, така и при обучението на студенти и докторанти. Основните дейности, изпълнявани от Центъра са: разработване и изпълнение на научноизследователски проекти в областта на археометрията, обучение на студенти от магистърска програма по Археометрия и докторантско обучение.

От създаването на програмата по Археометрия и на Центъра са реализирани или се реализират над **30 проекта**, свързани с изучаване на състава, произхода, технологията на добиване на суровини и изработване на артефакти от метал (злато, сребро, мед и медни сплави), минерали (къмък, кехлибар и др.), стъкло, керамика, кост и дърво и др. Друга част от проектите са посветени или включват използването на съвременни дистанционни методи за документиране и анализиране на археологически ценности от различно естество. Сред най-представителните като обхват и значимост проекти би могъл да се посочи проектът за изследване на златни артефакти от Варненския халколитен некропол, осъществяван от голям екип учени, с важното участие на колеги от Факултета по Археометрия на Университета в Тюбинген, Германия – водеща институция в световен мащаб.

В продължение на 8 години по конкурсни процедури на УКХ „Алма Матер“ за изследователска дейност, за специализации в чужбина, участия в научни форуми и др. са финансирани разработки на **над 150 докторанти, изследователи и млади учени** от СУ и други научни организации. Чрез конкурсни процедури са **привлечени над 20 млади учени за осъществяване на постдокторантури** и са издадени **над 30 монографии на утвърдени изследователи**. След провеждане на конкурс през 2014 г. в краткосрочни научни визити са взели участие **над 20 чуждестранни специализанти**. **Над 300 утвърдени чуждестранни учени са се включили** в изследователската дейност на УКХ и в **научни форуми**, организирани по проекта.

Снимки със свободни права за преизползване (фотографиите са предоставени от пресцентъра на СУ „Св. Кл. Охридски“), както и презентациите от събитието, можете да намерите тук: <http://goo.gl/rBWBij>

За връзка с екипа на УКХ „Алма Матер“:
Добромир Добрев, административен директор,
тел: +359 886 192 992, Email: dobri@dobri.eu

За допълнителна информация от страна на ФНИ:
д-р Владимир Божилов,
"Връзки с обществеността", Фонд "Научни изследвания"
тел: +359 884 540 120, +359 886 606 098, Email: Press_FNI@mon.bg

Следващите две представяния на резултати и изградената научна инфраструктура, финансирани от ФНИ по конкурс за Държавни университетски научно-изследователски комплекси (ДУНК), са:

- **Националният университетски комплекс за биомедицински и приложни изследвания** ще бъде представен на **29 ноември (четвъртък) 2018 г. от 10:00 до 11:30 ч** в аудитория 3 на IV етаж на Предклиничния университетски център на Медицински факултет, Медицински университет - София (адрес: ул. „Здраве“ №2).

- **Университетският научноизследователски комплекс за иновации и трансфер на знания в областта на микро/нанотехнологии и материали, енергийната ефективност и виртуалното инженерство** ще бъде демонстриран на **3 декември (понеделник) 2018 г. от 10:00 до 11:30 ч** в Академична зала на ТУ-София, блок 1 в Ректората на Техническия университет – София (адрес: бул. „Св. Климент Охридски“ №8).

- Допълнителна информация за Центъра по археометрия на СУ:

Археометрията е мултидисциплинарна област, в която се използват изследователски методи от природните науки (химия, физика, биология, геология, география) в археологическите изследвания. Чрез нея се увеличава съществено ефективността при анализ на данни за материали и новооткрити артефакти. Методите на археометрията (напр. геофизични проучвания) повишават ефикасността при планиране на археологически разкопки.

С оглед на досегашната и бъдещата дейност на Центъра, катедра Археология подготвя развитието му в следващите години като Учебно-изследователски център за археометрия, реставрация и консервация на археологически артефакти. Подобна концепция е заложена в проекта Наследство.БГ (с финансиране от оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“), чието изпълнение стартира през 2018 г.

Лабораторията по консервация и реставрация е участник в Модул 2 на националната изследователска инфраструктура ИНФРАМАТ, заедно с Лабораторията по следови анализ при Факултета по химия и фармация на СУ. През август 2018 г. МОН и Консорциумът Инфрамат сключиха договор, съгласно който беше получено реално финансиране за стартиране на проекта през 2018/2019 г. Тъй като средствата са редуцирани, спрямо предварително планираното се наложи и редуциране на апаратурата предвидена за закупуване за нуждите на лабораторията. В рамките на Университетския комплекс по хуманитаристика „Алма матер“, се предвижда осъществяване на изследователски дейности и последващо обучение и осигуряване на възможности за развитие на изследователите – докторанти и сътрудници на Центъра.

Бъдещите цели за възходящо развитие на Центъра са да се обособи като важна образователна и изследователска институция в България за обучението на специалисти по консервация и реставрация и археометрични изследвания – както приложни, така и с фундаментален характер, в помощ на традиционните методи на изследвания в археологията.